

Noves troballes ibèriques al jaciment del Coll del Moro

ANTON MONNER
Cronista de Gandesa

Crònica

Gandesa. Es tracta del poblat més significat del territori, entre el Castellet de Banyoles de Tivissa i el de Sant Antoni de Calaceit, situat enmig i al centre geogràfic de la gran corba del riu Ebre entre Casp, a l'Aragó, i Xerta

El codirector de la campanya arqueològica al Coll del Moro d'aquest estiu, Rafel Jornet, que alhora és el Cap Territorial d'Arqueologia de les Terres de l'Ebre, l'ha dirigit de nou i l'han integrada uns vint arqueòlegs i estudiants de la Universitat de Barcelona, subvencionats pel Departament de Cultura i amb el suport d'allotjament i desplegament logístic de l'Ajuntament de la Ciutat.

Amb la campanya d'aquest any s'ha acabat el projecte de quatre anys i el renovarà amb un de nou de la mateixa durada, atorgats en matèria d'Arqueologia i Paleontologia. Són ja molts anys que van excavant i trobant noves descobertes de la importància que tingué l'assentament que s'abandonà el segle I a.C. entre els anys 70 i 80, coincidint amb les Guerres Sertorianes, encara que recuperat en èpoques posteriors, en l'època imperial de l'Imperi Romà.

Es tracta del poblat més significat del territori, entre el Castellet de Banyoles de Tivissa i el de Sant Antoni de Calaceit, situat enmig i al centre geogràfic de la gran corba del riu Ebre entre Casp i Xerta. Jornet explica que «aquesta campanya hem actuat a l'assentament fortificat i fora de la muralla. També hem prosseguit les excavacions dels anys anteriors a les dues cisternes. A la més antiga d'aquestes, del segle VI a.C., on ara som al voltant del segle IV, ha aparegut ceràmica àtica de vernís negre i altres sediments de pedres i restes que van dependre's de les parts superiors». A les properes campanyes continuaran excavant fins al fons.

De la nova cisterna del segle III a.C., de més capacitat, extrauen les restes, i en paral·lel consoliden les parets. També han excavat uns recintes adossats a la gran torre fortificada, són enderrocs molt potents. També surten fragments dels sostres cremats i això pressuposa que hi hagué un incendi molt violent i la destrucció pels entorns pel segle III a.C.,

El jaciment ibèric del Coll del Moro, a Gandesa. FOTO: JOAN REVILLAS

Al marge de les excavacions, també han realitzat diferents prospeccions als seus voltants (ja en porten unes 800 hectàrees), a les partides de la Cendrosa, la Guardiola, el Grau i la Font de l'Aubà

els quals podrien ser causa dels embats de la Segona Guerra Púnica i les campanyes del general romà, Cató. Dins d'aquest espai no hi ha cap àmbit d'habitatge domèstic o no n'hem trobat cap. Tot estava destinat a centres de producció, com premses de vi, trulls, i manufactura tèxtils.

«Hem realitzat diferents anàlisis de química orgànica per conèixer els àcids que filtren dins aquestes estructures i així poder discernir-ne les funcionalitats, els productes emprats i la corresponent interpretació», detalla. A més, han intervingut de nou al sector conegut com a «taller de lli», excavat per Núria Rafel i Mònica Blasco de la Universitat de Lleida, amb l'objectiu de documentar-lo de nou mitjançant fotogrametria, i aplicar-hi tècniques analítiques i de laboratori que no existien a la recerca arqueològica de fa 30 anys.

Al marge de les excavacions pròpiament dites, també han realitzat diferents prospeccions als seus voltants, ja en porten unes

800 hectàrees, a les partides de terra de la Cendrosa, la Guardiola, el Grau i la Font de l'Aubà per conèixer les relacions de l'entorn amb el nucli principal del Coll del Moro.

Han trobat dues vil·les romanes de l'època imperial datades entre els emperadors August i Trajà, de gran magnificència, de marbre treballat i de grans proporcions. També han trobat indicis d'ocupació neolítica amb puntes de sageta de sílex del període Calcolític (III mil·lenni abans de Crist). I dos assentaments a les Cendroses de l'Edat del Ferro que serien contemporanis a Coll del Moro i moltes restes d'èpoques recents com municions dels exèrcits carlins que assetjaren la Ciutat de Gandesa, entre el 1836-39. Conseqüentment, les prospeccions al Coll del Moro continuen amb èxits clars i a cada excavació surten noves troballes que identifiquen la importància de l'indret i les repercussions que tingué sobre el territori al sud del riu Ebre.